

ПРОМЯНАТА , КОЯТО НЕ МЕ ПРОМЕНИ

Таньо КЛИСУРОВ

Спомням си, че в началото на осемдесетте години на миналия век /звучи почти като в спомен на класик/ публикувах в списание „Пламък“ стихотворение, в което един рефрен се повтаряше: „Нещо трябва да се промени...“ По онова време живеехме с илюзията, че чрез поезията можем да влияем на обществото. И може би е имало известна логика, щом заради стихове

се понасяха макар и метафорични плесници от идеологическите пазаванти.

Това пораждаше известен страх. Но никога не е било спирачка да изразиш мислите и чувствата си, ако и по онова време си бил вътрешно свободен. Имаше такива поети.

Никога не съм се считал за смел. Случи ми се само веднъж. На празника на поезията през 1984 година в Правец, родното място на Тодор Живков. Някакъв необяснима дързост ме обхвана. На литературното четене в препълнения салон на културния дом рецитирах токущо написаното стихотворение

„Мълчание“. В него има редове: „Когато царят-самодържец кимнел /хвалебствен хор започвал да звучи./ Придворните певци щом пеят химни, талантът чештен знае да мълчи.“ Залата безпогрешно разбра алегорията със „своя човек“ и изпрати финала на стихотворението с бурни аплодисменти. Аз едновременно бях въодушевен, но и уплашен. От какво точно не можех да отговоря, но наистина изпитвах страх. На всичко отгоре на последвалия банкет видните поети сякаш избягваха заговарят с мен, имах чувството, че ме отбягват.

Може и да съм си въобразявал, защото нищо не ми се случи. Сега с ирония се сещам за тази проява на „гражданска смелост“, както се нарича някога подобни участия. Казвам си на шега: да бях поне малко репресиран, щях да си пиша актив в днешно време. Промяната действително се случи. На 10 ноември преди двайсет години. Оттогава вече можеш да напишеш каквото си поискаш в стихове или в прозаична реч срещу когото си поискаш. И какво от това? Не само поезията, но и „войнствената“ публицистика изгуби своята илюзия за някаква роля в общес-

твото. Написаните думи заболяха от анорексия. Промяната промени не само обществения ред, промени и хората. И поетите в това число. Настръхнаха не срещу властта да речем, а един срещу други. Излюпах се два, че и повече, писателски съюза, две истини за „преди“ и „сега“, две поезии... Някой би казал, че при демокрацията това е естествено, нали е въпрос за гледна точка. И все пак две поезии? Да – тази, която продължи да изповядва класическите морални ценности: любов, човештина, уважение към традицията, социална чувствителност ; друга-

та – постмодерната: подигравателна, деструктивна, егоистична, надменна, с непрестанно чоплене на вътрешното „аз“. И в двете „фронтони“ линии се окопах и бездарници и талантливи поети. При изповядващите класическите ценности бездарието по-трудно се прикрива зад познати до втръсване образи и метафори, зад кухите рими. При постмодерниците не е така. Там нещата са „по-сложни“, трябва да ги „разгадаеш“. Доде-то стигнеш в края на краищата до нищото.

Аз си останах такъв, какъвто бях. Границата между тоталитарното време и демокрацията преминах с неизбистрен отговор на въпроса: А сега накъде? Загубих посоката. Вярвах ту на едни, ту на други политици. Те пропиляха надеждите ми. Достигнах до поуката: да се опирам най-вече на поезията – моя ориентир, моя компас в живота. Поезия от човека за човека. Той си остана моята единствена партия. И двайсет години по-късно заявявам, че не сгрехих. Днес, след всичко преживяно, едва ли не, с гордост определям 10 ноември 1989 година така: Промяната, която не ме промени.

Таньо КЛИСУРОВ

20 години от 10 ноември 1989 г.

Редакционният екип на вестника подготви президентската кампания на Петър Стоянов, който беше заплелен от ентузиазма на местните журналисти. Фото: Ив.ИБРИШИМОВ

Балчик бе посетен на два пъти от Иван Костов, като министър-председател, който бе атакуван от микрофона на нашата редакция със справедливите въпроси за скъпата вода в Общината. Фото: Ивелин КОСТОВ

Нощните бдения със свещи в ръка бяха извели на площада всички граждани на Балчик, дори от далечните квартали „Левски“ и „Балик“. Фото:Мирослав ДОНЧЕВ

Да ушиеш знамето за участие в митингите на демократичното общество в Балчик си беше истинско възрожденско преживяване. Фото: Светлана ЦОНКОВА